

Sygn. akt II CSK 194/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku Z.J.

przy uczestnictwie M.J.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 5 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV Ca [...] /17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni Z.J. wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego jej i uczestnika M.J., podając, że w jego skład wchodzi m.in. nieruchomość rolna położona w M. gm. D., dla której prowadzona jest księga wieczysta [...], stanowiąca gospodarstwo rolne, nabyta przez uczestnika w czasie trwania wiążącego go z wnioskodawczynią małżeństwa i ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej, na podstawie umowy o przekazanie gospodarstwa rolnego następcy zawartej w dniu 8 października 1988 r.

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w P. zmienił postanowienie wstępne Sądu Rejonowego w S. z dnia 4 listopada 2016 r. i ustalił, że ww. nieruchomość wchodzi w skład majątku wspólnego Z.J. i M.J.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, uczestnik wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Jego zdaniem, w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, związanych z interpretacją czy gospodarstwo rolne przekazane umową przekazania gospodarstwa rolnego w trybie ustawy z 1982 r. wchodzi do majątku odrębnego następcy czy majątku wspólnego małżonków.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło

w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (porównaj między innymi postanowienia z dnia 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007r. II CSK 84/07, z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ.).

Kwestia prawna wskazana przez skarżącego rzeczywiście wywoływała wątpliwości w orzecznictwie. W kilku orzeczeniach Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że regulacja prawna przekazania gospodarstwa rolnego następcy zawarta w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (tekst jedn. Dz.U. z 1989 r., Nr 24, poz. 133 ze zm.), uzasadnia stosowanie do takiej umowy, w drodze analogii, przepisów kodeksu cywilnego i innych ustaw o umowie darowizny, w tym także art. 33 pkt 2 k.r.o. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2009 r., II CSK 450/08, nie publ. i z dnia 18 kwietnia 2008 r., II CSK 647/07, nie publ. oraz wyroki z dnia 24 listopada 2010 r., II CSK 274/10, nie publ. i z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 63/11, OSNC-ZD 2013, nr A, poz. 11). W nowszym orzecznictwie przyjmuje się już jednak jednolicie, że umowa przekazania gospodarstwa rolnego następcy zawarta na podstawie ustawy z 1982 r. jest odrębną umową nazwaną, do której nie stosuje się, nawet w drodze analogii, przepisów dotyczących darowizny (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 29/12, OSNC 2013, nr 1, poz. 7 i z dnia 7 lutego 2014 r., III CZP 114/13, OSNC 2014, nr 12, poz. 118), w związku z czym uznaje się, iż gospodarstwo rolne przekazane

na podstawie ww. ustawy następcy pozostającemu w ustroju wspólności majątkowej wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2012 r., III CZP 68/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 59 oraz nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2013 r., V CSK 417/12, z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 426/15, z dnia 14 czerwca 2016, I CSK 625/15, z dnia 7 lipca 2017 r., IV CSK 13/17, z dnia 28 listopada 2017 r., I CSK 456/17 i z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 103/17; por. też uprzednio postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 344/06, nie publ.).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj

ał